

~ 1943. ~

Knihovní změny vlastnické r. 1943.

Kosinka Václav, chalupa č. 34, od matky Anny Kosinkové,
 Palke Oldřich, poln. usedlost č. 67, od otce, Bedřicha Falty
 Rejznicem Bohumil, hospodářství č. 82, od Jos. Rejznicka
 Anonym a Januška Louckovi, polnickou usedlost č. 83,
 od matky Provozové.

Alois Jiráskovi, polnickou usedlost č. 27, pro manžel-
 ku Josefu Jiráskovi.

Mavis Paštálkové, chalupu č. 144, od matky Josefy
 Bohadlové.

Mavis Zvěřské, a dcera Ružička, chalupu č. 85, pro země-
 Františku Zvěřskou.

Josef Bouřka, chalupu č. 110, pro své země matce.

Josef Chrástka, polnickou usedlost č. 71, pro otce, Štěp. Chrástka.

Počasi r. 1943.

Nebyřale krásné počasí nastalo ke konci zimy r. 1943.
 Od poloviny února do konce března trvaly krásné slunné
 dny. Dříve, kdy konal tento zápis, t. j. 27. března, trvá ještě
 počasí. Janu prací se lok. usměřily, že mnoho hospodářů

má již pole oseta. Mnozí hospodáři měli již na den sv. Jozefa,
 t. j. 19. května brambory nasázeny. Dne 18. dubna byly již bu-
 zy zelene a křesňové stromy byly rozkvěti 22. dubna. Jelikož
 v roce 1843. byly velikonoční svátky nypozději jak je vůbec mo-
 žno, stalo se, že na zelenu čtvrtek t. j. 22. dubna květy křesně,
 což je v naší krajině případ jistě ojedinělý. 20. května. Křes-
 ně slunce již pováží i nadále. Při suchých výhledech ve-
 šech přida vysíclá, takže jsou obavy do budoucna o dostatek půdy.
 Zelenu nutno již v polovině května přiblížiti zalévati. Trávy jsou
 přes čas již málo a na polozí k slunci obrácené zasíchlají.
 Dne 29. května v rájích pano mraz - $1\frac{1}{2}^{\circ} \text{C}$. Křesně slu-
 nce již zmínělo se začátkem léta v počasí zamračené, ale
 se slabými nářkami. Teplota duchá polovinu července a začá-
 tek srpna byly slunce a velmi horké. Termoměr stoupl na
 slunci až na $+49^{\circ} \text{C}$. V noci byla teplota $+23^{\circ} \text{C}$. Náhledek byl
 neobvyklé místo. Žloutly stromy divoké i ovocné, brambory ležely
 uvolně nebo uschly na řádkách. Dalo se říkával, že velká horka
 budou mít za následek bouři. Dostavila se v noci ze 3. na 4. srpna
 a byla neobvykle silná a dlouhá. Blesky způsobily četné požáry.
 Na náhodě tu se stalo v Maršově, kde od blesku vyhořela vol-
 nická usedlost Jaroslava Vojtěcha, kterou měl majatek Václav
 Vojtěch. Na okraji královéhradeckém bylo 5 požárů a bylo viděti
 četné záhy nad městským územím. Mimořádně suché počasí
 trvá až do konce října a pokračuje celý podzim až do zimy. Ma-
 stové nedostatek vody. Prameny vysychají a potoky již po-
 jíti bytka č. p. 20. úplně vyschly, takže ryby vytrpěly. Voda

nestačila na pohon vodního kola, čerpacího vodu do Svobodušského z pramenu u č. p. 20, a čerpadlo muselo být na ryčlo ~~být~~ zavedeno na pohon elektrický. V obci studýň ne prameny natolik nedostatek vody, a tato musela být ze soustavné obcí dorážena. Z Křížanova dojížděti polnici pro vodu do Libušatova, kde ji nabírali z potoka u příbytku č. 7.

Talka.

Všechno občanstvo sledují s napětím zprávy o událostech válečných pro celá tři léta trvání války, a na mapách zjišťují pohyby vojsk, které dosud svědčily o úspěších vojsk německých. Ku konci r. 1942. přišla německá vojska do obrany a občanstvo s napětím čeká, zda jenom přičlousí. V té době dne 2. ledna 1943. oznamuje rozkazy, že je zakázáno ve veřejných místnostech, hostincích a pod. vyvěšovat mapy bojů, aby při bylo zabráněno zbytečným diskusím. Dne 2. února oblasno rozkazy mobilisace pracovníků sil, tak jako v Rus. Hlásí se mají muži od 16. do 65. roku, ženy od 17. do 45. let. Výjimku činí ženy - matky 1 dítěte do 6. roku, a neb nejmenší 2 děti do 14. roku. Pále policie, duchovenstvo, učitelstvo a studenti mimo školu, průmyslových.

Knihovní rada

Předseda Adolf Dyrnyel č. 137, knihovník Vilem Gottwald, řídící učitel, pokladník Jan Uelba, starosta č. 38.

Národní souručenství.

Josef Zámka č. 138. vzdal se funkce vedoucího národního souručenství. Místního nastupují Bedřich Svob, řídící učitel.

Válečné zásobování

Ríšský ministr Herman Göring pronesl v minulém roce řeč, v které mimo jiné pravil: „Bude-li v této válce někdo hladověl, Němci to nebudou.“ Slova ta stala se popudem českému obyvatelstvu, že vystupňoval dosavadní nákupy „na černo“, aby zajištěno bylo pro možnost vyžít s touto italským ministrem.

Dne 30. ledna dostavila se do Libňatova italská členka hospodářská komise pro zemědělské dodávky, aby provedla sčítání u zemědělců. Prohlídka byla všichni místnosti, i skvělné a pro. Obilí na výpěch přeráženo. U zemědělců, kteří dostali svůj povinnost postupováno bylo sice přesně, ale s ohledy. Velmi přesně postupováno bylo však u zemědělců, kteří svoje povinnosti nesplnili. Šlo se tak u majitele polní usídlení Antonína Millera č.p. 7. U dotyčného nalizeny byly i krycí zároby obilí, a nezaplombovaný šrotovník, odstředivka a maselnice. Zároveň bylo s právního pohledu, kteří byli však prodáni vráceny, jelikož nebyly koupeny nezákonnou cestou. Antonín Miller, který při konání prohlídky nebyl doma, byl po svém návratu zatčen, odvezen do vazby v Třebíči Kálově a potom do Prahy do kůstnice na Pankovci, kde konáno bylo právní před zvláštním německým soudem dne 19. dubna 1943. Jako svědek povolán byl k soudu starosta obce Adolf Dyrych, s návrhem, aby předložil obecní výkazy o sklizni a v dohledu. Mimo něho též vedoucí hospodářské kontroly Kozák. Antonín Miller uznán byl vinným skutkem proti válečnému

řízenímu hospodářství Pise, a odsouzen k 6 měsícům káznice a k zabavení celého jeho majetku ve prospěch Pise. Trest svůj odpykával si v Halle v Německu. Správcem majetku ustanoven velkostatkář Kellermann z Dobčovic. Usadlost ním a lesa obhospodářovala Hermína Milleová, která musela podávat vyúčtování celého jejího hospodářství. Jelikož hospodářství živilo se nadřazeným úředním tímto způsobem neúspěšným, vyzváni byli sourozenci Hermíny Milleové, aby někdejší z nich si dotyčnou usadlost pronajal za částku 600^{,-} Kč z 1 ha, s podmínkou, že nájemce koupí zabavený hospodářský inventář za cenu 22.000^{,-} Kč. Tohlásemí pro-
 došlo bylo, že jinou za těchto podmínek bude Hermína Milleová, byli ponechána na usadlosti. Vzájem své sítě pronajal usadlost její bratr Štěpán Pich, podnik v Libušatově, čís. p. 30. —
 Ledna 1943. Nepronájem vydatá bude zelešina a kyslí zeli na poukázky. Použije se lístku na Bramboř.

Jásotování hestitívni v p. 1943. sítí omezeno. Tozítie dovoleno prodávat jinoum požáem postizívým. V jásotování masem nastalo značné zlepšenie při nákupu dobytka oproti roku minulému.

První týden v únoru voláno bylo 15 občanů z Libušatova do Mláčoda pro nedostatečnou sučnosť dovedného mléka. Podobně i z jiných obcí. V Mláčodě v budově zivnostenské školy udělena předvolaným dítka. Jelikož dosti velká místnost nestoila by pro všechny předvolané, volání byli prostupni dle hodin a dnů.

Na den 31. března předvoláno bylo na obou úřad 12 cho-
 vatelů nosnic, pro neúplnou sdáčku vajec.

Na den 2. dubna předvoláno bylo opět 14 zdejším země-
dělců na okresní úřad pro molou tučnou mléka.

Dne 22. dubna konána byla u některých rolníků revize
dojivosti a odvádění mléka. Nařízeno bylo, že členské
mléčné komise, jejíž předsadou je Jan Vít č. 26. a členy Josef
Pičl č. 74, Bedřich Jalta č. 67. a Jan Vít č. 59. jsou povinni kontro-
lovat dojivost krav. Při závadách mají býti zastáni nejen
hospodáři, ale i členské mléčné komise, nekonající svou povinnost.

Dávka masa snižena o 10 kg týdně, na 250 gramů, a
zvýšena dávka tuků o 50 gramů měsíčně, obilná o 300 gramů,
a od čirou mouka o 500 gramů mouky pšeničné měsíčně.

Samozásobitelští dávka snižuje se ze 200 kg na 170 kg proůs-
Hospodářství bramborami.

Následkem velkého sucha v r. 1943. nastala velmi malá ú-
roda bramborů. Za účelem zjištění výnosu z 1 ha konána by-
la zkouška u zemědělců. U Adolfa Zámby č. 40. výsto 60 q z jed-
noho hektaru, u Josefa Ševla č. 141. 55 q, a u Oldřicha Jalty č. 67. 75 q.
Zemědělcům nastaly starosti, jak splnit dodávkovou povinnost, a
povinnost k zemědělnému svazu v r. 1944.

Dne 26. října 1943. dostavili se do obce zřízenci okresního úřa-
du z úkolu, aby zkontrolovali u zemědělců stav zásoby bramborů,
jejich sklizení a dodávek. K tomu účelu svolána byla schůze přísti-
selů v hostině u Bergů. Půl byly prohlédnuty zásoby u 9 zeměděl-
ců určených výstavou komisí. Vybráni byli ti, kteří buď brambo-
ry modřovali vůbec, aneb málo. Na všech 9 místech sledáno, že pro-
kryjí dávky samozásobitelští, a částky ku sobě na přístě rok, mi-

možná zvyšit, není nejen přebytek, ale brambory ještě chybí!

Při dovozu bramborů nebylo předloženo k neobyčejně nízké a předepsané byla dovozní jako v roce minulém t. j. 1160 q.

Dne 12. října konala komise zásob bramborů ve sklepišti, za přítomnosti starší inženýra okresního úřadu a čerňáka. V minulém podzimu bylo nařízeno, již po uložení bramborů do sklepišti, aby byly roztrženy na malé do 3 cm v průměru a větší, a rozváženy. Nímto rozdělil na 3 místa: dooku samozásobitelskou, dooku k sázení a část k dovozu. Dále byla lhůta 3 dní, ve které nutno obci představitelům o provedení okresního úřadu, zemědělcům bránit se nařízením, neb provedení je velmi obtížné, jelikož v nedostatečně velkých sklepištích nedá se nařízením provádět. Každý zemědělec měl podepsat přísůbní prohlášení, že nařízením vyhověl.

Možná bramborů určené k osázení 1 ha půdy může z úrodných 25 q na 20 q, a z neúrodných 45 ha na 27 ha. Brambory tím získané dávají k veřejnému zásobování!

Pokusy zemědělciim.

Na "Lidový den" dne 24. prosince 1943. došlo 10 zemědělciim pokusy za úplný kontingent masa v uplynulém roce, v částce od 150 do 5000 Kč, u malých i větších zemědělciim.

Silniční kontroly.

Na podzim r. 1943. konány byly činné silniční kontroly mající za účel zaměřit obilodování a zásobování, na černo, a přiroz zemědělských produktů spadajících pod řízení válečné hospodářství!

Popravy rolníků

Dne 17. října dostal se na obecni úřad státního státního
Hauš z česnické stanice v úpici s doručným plakátem se jménem
zpropovněných zemědělců z různých míst v Protektorátu. Na ú-
zemí, plakáty tyto vyvěsit na obecních návěštních tabulích.
Do jiných obcí plakáty zaslány nebyly. Má se za to, že je to vy-
střecha zdejším zemědělcům v souvislosti s odsouzením zdejšího
rolníka Antonína Millera č. p. 1. pro hospodářskou válečnou
sabotáž.

Zabavení elektr. vedení.

Midičej diál elektrického vedení určeného k veřejnému os-
větlení byl zabaven k válečným účelům. Obci zaň zaplacená
částka 820.-K.

Zřízení telefonní hovorny.

Dne 1. října 1943. dána byla do provozu telefonní hovorna v Lib-
ušově. Zřízení telefonu bylo objednáno v roce 1942, a telefon
ihned zaplacen. Stavba provedena byla v r. 1943. na podzim.
Stále 12.500.-K. Hovorům přezal z ochoty Antonín Feickmann, ho-
stinský č. p. 76. Vedení vede na telegrafní úřad v úpici, přes ho-
voru v Hartovičích, kde se mělo provádět přepínání. Tamní
zřízení hovorny p. Souček odmítl však provádět přepínání,
takže Libušov byl bez spojení. Dne 5. října zaslána byla
stížnost Ředitelství pošt a telegrafů v Hartovičích a zjednána
byla úprava. Na zřízení telefonu do obce přispěl místní
Společenství a záložní spolek pro Libušov a okolí částkou
5000.-K a hospodářské družstvo v L. Skalici částkou 300.-K

Hasičský sbor.

Dne 31. ledna konané byla schůze výboru Hasičského sboru. Usměřeno bylo, aby veškeré věci byly hoty u ženské hasičské jednoty a u okresního úřadu, aby hasičům přidělena byla obuv ke jejich službě požární. Výsledkem nebylo docíleno, jelikož následkem války je značné ústupu v zásobování obuví.

V listopadu r. 1943. zabaveny byly motorové spojky u hadic k válečným účelům a nahrazeny byly spojkami z měchovitého kovu a jiného sestavení. Výhodou nových spojek je, že mají oboustranný směr. Nové spojky stály téměř 1100.-K, za odvedení dosavadní motorové spojky stála obec 45.-K.

Požár.

Dne 26. listopadu 1943. vyhořela vjmenkářská chaloupka při polníku undalovi č.p. 36, náležející Jaroslavu Hlavsovi. Ohně vyjel ve dne, za úplného bezvětrí, takže úspěšně se sousedé a hasičský sbor mohly uchvátit přítelem kolnu undalovi i blízký příbytek č. 84.

Zeměli v r. 1943.

16. ledna Bedřich Franc, obecní chudý v stáří 53, r.
 27. " Marie Viktorá, vjmenkářka č.p. 67, stáří 75 let.
 1. října Josef Mikeš, invalida č.p. 170. v stáří 58 let.
 27/5. Januška Borůšková, " " 110. " " 81 " .
 18. července Karel Joudal, zemědělský " 104. " " 82 " .
 9. srpna Josef Macháček " " 73 " " 4 měsíců.
 16. prosince Albin Hájek " " 170. " " 70 let.
 1. června zeměli v Polišti u Hradce Kr. Adolf Teichmann, bývalý majitel chalupy č.p. 37, dlouholetý člen obecní zastupitelstva, v stáří 52 r.

Německý círveňj křiž

Nadřizunými úředy nauženo, aby z biogropičkyel a divadelni'ek představuní v době od 15. října do konce listopadu vybírán byl příspěvek 50 Kč z jedné vstupenky ve prospěch německého Círveňho křiže. Ke naužuní vykonána byla sbírka pro obec, kturá vynesla 475 Kč. Z prostředků obecních dáno bylo na sbírku 50 Kč.

Dny smutku.

Dny 4. 5. a 6. února 1943. vyhlášeny byly jako smuteční za německou armádu, kturá podlehla u Stalingradu v Rusku, kde byla obklíčena a bránila se ruskému náporu až do zničuní. Plicejní hodina končila v ty dny v 9 hodin večer. Konání divadel a biogropičkyel představuní bylo zakázáno.

Výrobna kamen.

Jaroslav Dušička, kamnář z Úpice koupil cihelnu čp. 168. od Jaroslava Budušského, stavitele v Úpici a zařídil v ní výrobu kamen, když byl dřívě kruhovou pec pozbořil a provedl značné úpravy zřízením dílen a obytných místností. Kamnář byl ponestán k účelu vlastní smaltovny, vytápuní dílen a pod. Kamna vyrobí se jednako pro soukromou potřebu, jednako k účelům občinným na vyčotní frontě a pro úžení postižená letectvými útoky. V roce 1943. zamýštel majitel závod pozbořit, stavebními úřady byla však podaná žádost zamítnuta. V roce 1943. zaměstnává majitel 20 dělníků.

Zrušené místních osvětových komisí.

Říjsem zastavuným na místní osvětové Komisi oznámil okresní osvětový sbor zrušené místních os. komisí

Seitání hospodářského zvířectva

ku dni 3. prosince 1943.

Telat 26 - mladý dobytek: býčci a volci 23 - jalovičky 45 - ple-
menní býci 2 - tažní býci a volci 4 - ostatní býci a volci 4 -
jalovice 11 - dojnice 79 - dojnice a zároveň tažné 84 - trá-
vna vybraná 2. Hovězí dobytek úhrnem 345 kusů. —

Vepři: pod 8 týdnů 6 - 8 týdnů až půl roku 73 - půl ro-
ku až méně než 1 rok 4 - starší jednoho roku 1 - masnice
býci 2, jalovičky 1 - ostatní 16. Úhrnem vepřů: 103.

Ovce: 2 kusy

Kozy a kozli. Kozli pod půl roku 1 - kozičky pod $\frac{1}{2}$ r. 33 -
kozli $\frac{1}{2}$ roku a starší 12 - kozy 217 - Kozy a kozli úhrnem 263.

Koně a hřebata úhrnem 33.

Slavnice a kohouti úhrnem 959.

Housři k chovu 5 - husy k chovu 10 - husy a housři k za-
bití 17 - kačky a kačiči 9.

Křálíci: 308

Posudinka kronikáře ku seitání: u slavnice výsledek seitání
bude asi značně nižší oproti skutečnému stavu, zatajuje se, a-
by zvýšen byl močův příděl pro samozásobitele i pro pance pro
nesamozásobitele. Tito mají úředně stanovený příděl vajec je-
den kus na osobu a týden, sněžný se jidelo vajec na o-
sobu a 14 dní.

Válečné nasazení dělníků v Písi.

Najímavější dělníků k válečným úkonům v Písi původ-
ně dobrovolně stalo se povinným. Zprvu volání byli dělníci

na úřady práce jednotlivě posláni volány celé poručky mladých,
 na přelomu roku 1943. pracovali v ^{Prů}řívě a na pracích v Pro-
 spektoráti této dělníci: Ladislav Pich č. 111. v dolech v Molarstě
 Ostravě, Jaroslav Teichman č. 182. v Mannheimu, Oldřich Efer
 č. 17. jako kuhlář v Berlíně, Bohuslav Neznámý č. 82. v Trati-
 slavi, Josef Topolák č. 124. jako železničím zřízence v Ludovicích,
 Karel Mikš č. 151. ve zbrojovce v Magdeburgu, Oldřich Tušek
 č. 90. v Mannheimu, Bohumil Uleš č. 87. na kácení lesů u
 Horovic, Josef Týfa ženík č. 107. v Bréměch, Jaroslav Nyvlt
 č. 101. kácení lesů u Horovic, Adolf Petrá č. p. 55 v Prozkoku.

Ustanovení starosty obce.

Dne 2. února 1943. došel přípis okresního úřadu v Náchodě, kte-
 rým se starosta obce Jan Čelba sprostuje svojí funkce. Přírody
 nebyly udány. Týmž přípisem pověřen funkcí starosty s oka-
 mžitou platností Adolf Dytrch, č. p. 131, člen obecní rady,
 a náместek starosty obce. Týmž přípisem obecní kancelář v budově
 místní školy, v místnosti obývané t.č. učitelem Tuškem,
 který hlídá vyhovět potřebě obce, jiný byt si vyhledal. Pro
 občanstvo ustanoveny byly úřední dny v úterý, ve čtvrtek a v
 sobotu od 3. do 9. hodin večer. Jako vypravovací síla k vedení
 obecních záležitostí během války navržen byl ve schůzi obce-
 ního zastupitelstva Václav Gottwald, řidič náklad. ve výslužbě,
 který funkci přijal. Vedl hlavní záležitosti související se ze-
 mědělstvím během války, t. j. orby, sádky a pod. Řízení hospo-
 dářství zemědělské po čas války zajiřoval na obecních úřadech vel-

mi mnoho práce a času.

Odstupující starosta Jan Celba zvolen byl starostou obce p. 1923. Stal lidí v čele obce celý 20 let. Funkce starosty konal ku prospěchu obce i občanstva, i k jeho spokojenosti.

Zatýkáni a popravy.

V únoru p. 1943. došlo k čirým zatčením následkem podezření, že určité osoby nřídily se válečným nřizením, aby v určité chvíli odvezly zbraně příslušným úřadům. Nřizení to vydané bylo dne 1. srpna 1939. a na neposledkem se vyhlásen byl trest smrti. Nřledkem vyřaného nřizení vyslyřkami byli členové rozpuřtené Národní Gardy, zda vyhovili nřizení. Vyslyřkami byli Josef Loufal, řídící učitel z Úpice, Jan Hoffman, řídící továrny, Ferdinand Mroževský, továrník, Karel Těmín, továrník, a Josef Valášek, čisník, všichni z Úpice. Bylo uloženo předložit signam gardistů. Dne 1. srpna po výsledku eskortovan byl člen Gardy Vilem Nyklíčik, hotelier v Pořevské ulici do Klatovské strážce následkem nřiznání, že má v soukromí držení střelnou zbraň. Před odjezdem dopravou byl členy „Gestapa“ (Geheimes Staats-Polizei) už do Liběňatova, kde se současně konalo řetění, zda i zbraně zdejší Gardy byly odvedeny. Věci, za přičinnosti Vilema Nyklíčka vyslyřkami byli bývalí členové Národní Gardy Jaroslav Ingjar, továrník dělník a Augustin Řezníček, továrník dělník, č. p. 88. Dřzení spolek všech zbraní nebylo prohřžáno a tak zůstal ve vazbě pouze Vilem Nyklíčik, který byl odsouzen k trestu smrti.

Bez souvislosti s vypsaným vyslyřkáním došlo k zatčením

Julia Geslura, bývalého státníka v úpici, a Josefa Duba, dělníka. Porději zasceni: Karel Hoffman, holdier, náměstí č. 15., Jan Mikis, bývalý knihkupec, Husova 19., Augustin Hoffman, rolník, Křídlové dvorská č. 6., Karel Šmíd, náměstí 14., Josef Bárta, policejní inspektor, Josef Šochor, bývalý městský státník, Karel Těplý, výrobce sodové vody v úpici, dále bývalý nájemce hostince „na čarce“ v úpici Martíněk, který zascen byl jako pracující ve Francii, Jaromír Jaro strojní zámečník, Husova 19., a Jaroslav Vtěk, klempář v úpici, příslušník Libušatovský. (Syn Karla Vtěka č. p. 130. v Libušatově. Zjmenovaný byl Karel Šmíd a Josef Bárta odsouzení k 8 pokutě káznice, ostatní k trestu smrti. Rozsudek byl vykonán dne 4. února 1944, o 17. hodině. Jmenní odsouzení bylo zabaveno a propadlo ve prospěch Říše.

Škola.

učitel zájmové školy Svatojuzta povolán byl úřadem práce na práci do dolu a uznán býval nepolepivým poslán byl jako dělník na stavbu železničky do Plotiš u Štádce Křídlové. Po jeho odchodu vyměřoval místo jeho dosavadní učitel, nyní učitel Josef Týls z Horčensk. Týls povolán byl úřadem rovněž na práci do dolu v Molych Svatoňovicích. Dne 8. června 1943. nastoupila zde učitelka Marie Fischeurová z Vojkova, Právní její působení bylo Neustupov (u Votín) následkem volání jejel proměna může použít se stavováním?